

Eiropas Savienības
Padome

Briselē, 2022. gada 23. maijā
(OR. en)

9378/22

Starpiestāžu lieta:
2022/0159(NLE)

FISC 116
ECOFIN 464
ENER 188

PRIEKŠLIKUMS

Sūtītājs:	Eiropas Komisijas ģenerālsekretāre, parakstījusi direktore <i>Martine DEPREZ</i>
Saņemšanas datums:	2022. gada 20. maijs
Saņēmējs:	Eiropas Savienības Padomes ģenerālsekretārs
Temats:	Priekšlikums - PADOMES ĪSTENOŠANAS LĒMUMS, ar ko Somijai saskaņā ar Direktīvas 2003/96/EK 19. pantu atļauj piemērot samazinātu nodokļu likmi elektroenerģijai, kura tiek piegādāta noteiktiem siltumsūkņiem, elektriskajiem katliem un recirkulācijas ūdenssūkņiem

Pielikumā ir pievienots dokuments COM(2022) 219 *final*.

Pielikumā: COM(2022) 219 *final*

Briselē, 20.5.2022.
COM(2022) 219 final

2022/0159 (NLE)

Priekšlikums

PADOMES ĪSTENOŠANAS LĒMUMS,

**ar ko Somijai saskaņā ar Direktīvas 2003/96/EK 19. pantu atļauj piemērot samazinātu
nodokļu likmi elektroenerģijai, kura tiek piegādāta noteiktiem siltumsūkņiem,
elektriskajiem katliem un recirkulācijas ūdenssūkņiem**

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

• Priekšlikuma pamatojums un mērķi

Nodokļu uzlikšanu energoproduktiem un elektroenerģijai Savienībā reglamentē Padomes Direktīva 2003/96/EK (2003. gada 27. oktobris), kas pārkārto Kopienas noteikumus par nodokļu uzlikšanu energoproduktiem un elektroenerģijai¹ (“Enerģijas nodokļu direktīva”, “END” jeb “direktīva”).

Saskaņā ar direktīvas 19. panta 1. punktu un papildus jo īpaši 5., 15. un 17. panta noteikumiem Padome pēc Komisijas priekšlikuma ar vienprātīgu lēmumu var atļaut jebkurai dalībvalstij ieviest turpmākus atbrīvojumus no nodokļa vai nodokļa samazinājumus īpašu politikas apsverumu interesēs.

Somijas iestādes 2021. gada 6. augusta vēstulē, kurai sekoja korespondence 2021. gada 4. novembrī, 2022. gada 26. janvārī un 16. februārī, prasīja atļauju piemērot samazinātu nodokļa likmi elektroenerģijai, kura tiek izmantota noteiktu siltumsūkņu, elektrisko katlu un recirkulācijas ūdenssūkņu darbināšanai. Pieprasītais piemērošanas termiņš ir seši gadi, proti, no 2022. gada 1. janvāra līdz 2027. gada 31. decembrim, iekļaujoties Enerģijas nodokļu direktīvas 19. pantā noteiktajā maksimālajā termiņā. Šā priekšlikuma mērķis ir piešķirt minēto atļauju, izmantojot atkāpi, kura, kā pieprasīts, būtu derīga sešus gadus, proti, līdz 2027. gada 31. decembrim.

Somija vēlētos saņemt atļauju valsts likmi 0,63 EUR/MWh, kas noteikta uzņēmuma vajadzībām izmantotai elektroenerģijai (likmi, kas saskaņā ar Somijas tiesību aktiem ir “II kategorijas” likme un attiecas tikai uz noteiktām uzņēmējdarbības nozarēm²) un ir lielāka nekā END noteiktā minimālā likme 0,5 EUR/MWh³, kura piemērojama uzņēmuma vajadzībām izmantotai elektroenerģijai, piemērot attiecībā uz: siltumsūkņiem un elektriskajiem katliem, kas ražo siltumu centralizētās siltumapgādes tīklam, centralizētās siltumapgādes tīklam nepieslēgtiem siltumsūkņiem ar nominālo siltuma jaudu vismaz 0,5 MW un ģeotermālās apkures iekārtās ietilpstošiem recirkulācijas ūdenssūkņiem. Šajā kontekstā saskaņā ar Somijas iestāžu sniegto informāciju pasākumam vajadzētu būt vērstam gan uz noteiktām uzņēmuma vajadzībām izmantotu elektroenerģiju, gan uz noteiktām ārpusuzņēmuma vajadzībām izmantotu elektroenerģiju⁴. Ārpusuzņēmuma vajadzībām izmantotai elektroenerģijai piemērojamā valsts likme (saskaņā ar Somijas noteikumiem tā ir

¹ OV L 283, 31.10.2003., 51.–70. lpp.

² Somijas iestādes paskaidroja, ka zemākā (“II kategorijas”) nodokļa likme, kas noteikta uzņēmuma vajadzībām izmantotai elektroenerģijai, tiek piemērota tādām nozarēm kā rūpniecība, lauksaimniecība, kalnrūpniecība un datu centri.

³ Direktīvas 10. panta 1. punkts un I pielikuma C tabula.

⁴ Šajā sakarā Somijas iestādes uzsvēra, piemēram, ka mājokļu kooperatīvs siltumsūkni var pārvaldīt pats, taču tas var arī iegādāties siltumsūkņu pakalpojumu no enerģētikas uzņēmuma; attiecībā uz pasākuma mērķi nebūtu pamatoti minētajās situācijās piemērot atšķirīgus nodokļu režīmus atkarībā no tā, vai siltumsūkņa operators ir mājokļu kooperatīvs vai enerģētikas uzņēmums. Turklāt nekustamajā īpašumā esošās elektroenerģijas fiziskās piegādes ķēdes bieži vien ir ļoti sarežģītas, jo vienā un tajā pašā ēkā (ar vienu elektroenerģijas pieslēgumu) ir dažādi dalībnieki, proti, vienā un tajā pašā ēkā bieži vien ir gan dzīvokļi, gan uzņēmuma telpas. Tāpēc dažos gadījumos nebūtu iespējams nodokļu samazinājuma īstenošanas nolūkā nekustamā īpašuma elektroenerģijas tīklā nošķirt uzņēmuma telpas un dzīvojamās telpas. Visbeidzot, Somijas iestādes uzsvēra, ka mājokļu kooperatīvs saražoto siltumu var pārdot atpakaļ centralizētās siltumapgādes tīklam, un šajā gadījumā mājokļu kooperatīvam var būt arī uzņēmējdarbības raksturs.

“I kategorijas” likme, kura attiecas uz elektroenerģiju, uz ko neattiecas II kategorijas likme, arī uz mājsaimniecību patērēto elektroenerģiju) ir 22,53 EUR/MWh, un tādējādi tā ievērojami pārsniedz attiecīgo END noteikto minimālo likmi – 1 EUR/MWh⁵.

Samazinājuma mērķis ir radīt stimulus ieviest un izmantot ar elektroenerģiju darbināmas siltuma ražošanas tehnoloģijas, jo siltuma ražošana parasti ir lielā mērā atkarīga no piesārņojošā fosilā kurināmā vai biomasas, un veicināt siltuma ražošanu bez dedzināšanas (piemēram, siltumsūkņi, kā siltuma avotu cita starpā var izmantot ārgaisa temperatūru, zemes siltumu un dziļāk esošo ģeotermālo enerģiju, jūru un ezeru ūdeni un notekūdeņu siltumu; kā siltuma avoti var tikt izmantoti arī dažādi rūpniecības, datu centru un citu dzesēšanas sistēmu atlikumsiltuma avoti), lai samazinātu emisijas un taupītu fosilos un atjaunīgos dabas resursus.

Samazinātā likme tiktu piemērota centralizētās siltumapgādes tīklam pieslēgtiem siltumsūkņiem un elektriskajiem katliem, centralizētās siltumapgādes tīklam nepieslēgtiem siltumsūkņiem ar nominālo siltuma jaudu vismaz 0,5 MW un ģeotermālās apkures iekārtās ietilpstošiem recirkulācijas ūdenssūkņiem. Saskaņā ar Somijas sniegto argumentāciju piemērot zemāko nodokļa likmi pilnīgi visiem siltumsūkņiem un elektriskajiem katliem nebūtu attaisnojami un pamatoti vairāku iemeslu dēļ.

Piemēram, siltumsūkņi (mazāka izmēra siltumsūkņi, uz kuriem prasītais pasākums neattiecas) jau tiek uzskatīti par ļoti konkurētspējīgiem. Turklāt, ja tiem tiktu piemērots elektroenerģijas II kategorijas nodoklis, būtu nepieciešams atsevišķi mērīt attiecīgajiem nolūkiem patērēto elektroenerģiju un reģistrēt priekšrocību saņēmējus. Somijā ir vairāk nekā 1,1 miljons siltumsūkņu, tāpēc apjoms būtu ļoti liels un administratīvais slogs dažādām iesaistītajām pusēm būtu ievērojams.

No otras puses, pamatojoties uz Somijas iestāžu aplēsēm par 2022. gadu, izvēlēto kritēriju dēļ priekšrocību saņēmēju skaits saruktu līdz mazāk nekā simtam.

Pasākums attiektos uz šiem priekšrocību saņēmējiem, un viņi maksātu par 2,19 centiem/kWh mazāk nekā standarta likme, kā rezultātā (saskaņā ar aplēsēm par 2022. gadu) rastos nodokļu izdevumi 10–15 miljonu EUR apmērā, jo samazinātos nodokļu ieņēmumi.

• **Saskanība ar pašreizējiem noteikumiem konkrētajā politikas jomā**

Enerģijas nodokļu direktīvas noteikumi

Nodokļu uzlikšanu elektroenerģijai reglamentē Enerģijas nodokļu direktīva. Konkrētāk, direktīvas 10. pantā un I pielikuma C tabulā ir noteikti attiecīgie minimālie nodokļu līmeņi, kas atšķiras atkarībā no izmantošanas veida – uzņēmuma vajadzībām un ārpusuzņēmuma vajadzībām – un ir attiecīgi 0,5 EUR/MWh un 1 EUR/MWh.

Direktīvas 11. pants cita starpā nosaka jēdziena “izmantošana uzņēmuma vajadzībām” definīciju un ļauj dalībvalstīm ierobežot samazinātā nodokļu līmeņa piemērošanas jomu izmantošanai uzņēmuma vajadzībām.

Somija ir ierobežojusi uzņēmuma vajadzībām izmantotai elektroenerģijai noteiktās zemākās nodokļa likmes, proti, II kategorijas likmes 0,63 EUR/MWh, piemērošanas jomu, attiecinot to tikai uz konkrētām uzņēmējdarbības nozarēm, proti, rūpniecību, lauksaimniecību, kalnrūpniecību un datu centriem.

⁵ Direktīvas 10. panta 1. punkts un I pielikuma C tabula.

Pārējais elektroenerģijas patēriņš, piemēram, mājsaimniecību patērētā elektroenerģija, ietilpst I nodokļu kategorijā (22,53 EUR/MWh).

Ierosinātā samazinātā nodokļa likme 0,63 EUR/MWh apmērā attiektos uz siltumsūkņiem un elektriskajiem katliem, kas ražo siltumu centralizētās siltumapgādes tīklam; centralizētās siltumapgādes tīklam nepieslēgtiem siltumsūkņiem ar nominālo siltuma jaudu vismaz 0,5 MW un ģeotermālās apkures iekārtās ietilpstošiem recirkulācijas ūdenssūkņiem arī varētu piemērot zemāko elektroenerģijas nodokli.

Konsekventas un vienveidīgas piemērošanas un praktiskās īstenošanas labad zemākā elektroenerģijas nodokļa likme tiktu piemērota ne tikai noteiktām uzņēmuma vajadzībām izmantotai elektroenerģijai, bet arī noteiktām ārpusuzņēmuma vajadzībām izmantotai elektroenerģijai, kurai parasti būtu jāpiemēro lielākā nodokļa likme 22,53 EUR/MWh, kas ir Somijas I kategorijas likme. Šajā sakarā, lai sīkāk pamatotu savu pieprasījumu, Somijas iestādes uzsvēra arī to, ka, lai gan direktīvas 15. panta 1. punkta h) apakšpunkts dalībvalstīm ļauj attiecībā uz nodokļu līmeņiem piemērot atbrīvojumu mājsaimniecību patērētajai elektroenerģijai, elektroenerģijas nodokļi mājsaimniecībām šajā valstī joprojām ir ļoti augsti⁶ (Somijas I kategorijas nodokļu likme ir noteikta 22,53 EUR/MWh apmērā, kas ir krietni virs ES minimālā līmeņa). Tomēr pieprasītā valsts nodokļu likme pārsniegtu minimālo nodokļu līmeni, kas END noteikts attiecībā uz izmantošanu uzņēmuma vajadzībām.

Direktīvas 19. panta 1. punkta pirmā daļa nosaka:

“Papildus iepriekšējos pantos, jo īpaši 5., 15. un 17. pantā noteiktajiem noteikumiem, Padome pēc Komisijas priekšlikuma ar vienprātīgu lēmumu var atļaut jebkurai dalībvalstij ieviest turpmākus atbrīvojumus vai samazinājumus īpašu politikas apsvērumu interesēs.”

Iespēju ieviest nodokļu atvieglojumus (samazinātu elektroenerģijas nodokļa likmi) elektroenerģijai, kas tiek piegādāta siltumsūkņiem, elektriskajiem apkures katliem un recirkulācijas ūdenssūkņiem, kuri atbilst konkrētiem nosacījumiem, var paredzēt saskaņā ar Enerģijas nodokļu direktīvas 19. pantu, jo tā mērķis ir ļaut pieprasījuma iesniedzējai dalībvalstij ieviest turpmāku samazinājumu īpašu politikas apsvērumu interesēs. Par šādiem īpašiem politikas apsvērumiem var uzskatīt siltumapgādes galapatēriņa sektora elektrifikācijas atbalstīšanu un siltuma ražošanas bez dedzināšanas veicināšanu, lai samazinātu emisijas un taupītu fosilos un atjaunīgos dabas resursus. Somijas mērķis ir kļūt klimatneitrālai līdz 2035. gadam. Pieprasītais pasākums veicinātu šā mērķa sasniegšanu.

Somija pieprasīja pasākumu, kas būtu piemērojams sešus gadus (sākot no 2022. gada 1. janvāra); tas ir direktīvas 19. panta 2. punktā paredzētais maksimālais termiņš. Principā atkāpes piemērošanas termiņam vajadzētu būt pietiekami ilgam, lai veicinātu investīcijas attiecīgajos ar elektrību darbināmos siltumapgādes risinājumos. Minētais termiņš nodrošinās pēc iespējas lielāku juridisko noteiktību attiecībā uz attiecīgajām investīcijām.

Tomēr šī atkāpe nedrīkstētu apdraudēt spēkā esošā tiesiskā regulējuma tālāku attīstību, un būtu jāņem vērā Enerģijas nodokļu direktīvas pašreizējā pārskatīšana un tas, ka Padome,

⁶ Somijas iestādes ir konstatējušas arī, ka aptuveni pusei valstī patērētās elektroenerģijas tiek piemēroti augstākie, I kategorijas, nodokļi un ka mājsaimniecības veido nelielu daļu no kopējās elektroenerģijas patēriņa. Ierosinātās nodokļu izmaiņas savukārt skartu aptuveni 1 % valsts kopējās elektroenerģijas nodokļu bāzes.

iespējams, pieņems tiesību aktu, kura pamatā būs Komisijas priekšlikums par Enerģijas nodokļu direktīvas pārstrādi⁷.

Šādos apstākļos šķiet lietderīgi piešķirt atļauju uz pieprasīto termiņu, bet ar noteikumu, ka atkāpe zaudē spēku, ja vispārīgus noteikumus šajā jomā sāk piemērot pirms 2027. gada 31. decembra.

Valsts atbalsta noteikumi

Paredzētā samazinātā nodokļa likme 0,63 EUR apmērā par vienu MWh pārsniedz Direktīvas 2003/96/EK 10. pantā un I pielikumā C tabulā noteikto ES minimālo nodokļa līmeni uzņēmuma vajadzībām izmantotai elektroenerģijai.

Pasākums var būt valsts atbalsts saskaņā ar LESD 107. panta 1. punktu. Tā kā samazinātā likme pārsniedz ES minimālo likmi, uz pasākumu attiektos Regulas Nr. 651/2014/ES⁸ (Vispārējā grupu atbrīvojuma regula) 44. pants. Pēc Vispārējās grupu atbrīvojuma regulas spēkā esības perioda beigām 2023. gada 31. decembrī atbrīvojums šim atbalstam paliek spēkā vēl uz sešus mēnešus ilgu pielāgošanās periodu (sk. Vispārējās grupu atbrīvojuma regulas 58. panta 4. punktu). Lēmums neskar valsts atbalsta noteikumus, kas ir piemērojami periodā, uz kuru attiecas atkāpe.

• Saskanība ar citām Savienības politikas jomām

Vides un klimata pārmaiņu politika

Pieprasītā pasākuma mērķis ir – nolūkā samazināt emisijas un taupīt fosilos un atjaunīgos dabas resursus veicināt siltuma ražošanu bez dedzināšanas. Direktīvas 2008/50/EK par gaisa kvalitāti⁹ 13. pants dalībvalstīm pieprasa nodrošināt, ka vairāku gaisu piesārņojošo vielu līmeņi nepārsniedz direktīvā noteiktos robežlielumus un ka tiek ievēroti direktīvā noteiktie mērķlielumi un citi gaisa kvalitātes standarti.

Turklāt Somijas valsts elektroenerģijas struktūru veido galvenokārt atjaunīgā elektroenerģija (47 %) un kodolelektroenerģija (35 %)¹⁰, kuras abas ir bezemisiju vai mazoglekļa elektroenerģija. Tāpēc sagaidāms, ka lielu apkures sistēmu turpmāka elektrifikācija sniegs ievērojamus ieguvumus videi un klimatam.

Tādējādi pasākums ir saderīgs ar ES vides un enerģētikas politiku, galvenokārt ES zaļo kursu, paketi “Gatavi mērķrādītājam 55 %”, kuras mērķis ir veicināt elektrifikāciju, un 2050. gada ilgtermiņa dekarbonizācijas programmu, kurā galvenais elements ir elektrifikācija.

Enerģētikas politika

⁷ Priekšlikums Padomes direktīvai, kas pārkārto Savienības noteikumus par nodokļu uzlikšanu energoproduktiem un elektroenerģijai (pārstrādāta redakcija), 14.7.2021., COM(2021) 563 final 2021/0213 (CNS). Attiecībā uz paketi “Gatavi mērķrādītājam 55 %” priekšlikuma mērķis cita starpā ir veicināt elektrifikāciju un tādu enerģijas avotu izmantošanu, kas ir ilgtspējīgāki; turklāt tajā ir saglabāta pašreizējā iespēja dalībvalstīm pieprasīt atkāpes.

⁸ Komisijas Regula (ES) Nr. 651/2014 (2014. gada 17. jūnijs), ar ko noteiktas atbalsta kategorijas atzīst par saderīgām ar iekšējo tirgu, piemērojot Līguma 107. un 108. pantu (OV L 187, 26.6.2014., 1.–78. lpp.).

⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2008/50/EK (2008. gada 21. maijs) par gaisa kvalitāti un tīrāku gaisu Eiropai (OV L 152, 11.6.2008., 1. lpp.).

¹⁰ Eiropas Komisija: *Energy statistical country datasheets*.

Pasākums palīdzētu īstenot ES zaļā kursa mērķus, it īpaši ES Energosistēmas integrācijas stratēģijas¹¹ kontekstā.

ES Energosistēmas integrācijas stratēģija nodrošina satvaru pārejai uz zaļo enerģiju. Pašreizējais modelis, kurā enerģijas patēriņš transporta, rūpniecības, gāzes un ēku apsaimniekošanas nozarē notiek nodalīti (katrai nozarei ir sava vērtību ķēde, noteikumi, infrastruktūra, plānošana un darbības), nevar izmaksu ziņā efektīvi panākt klimatneitralitāti līdz 2050. gadam. Pieprasītais pasākums veicinātu siltumapgādes galapatēriņa sektora saskaņošanu ar citiem galapatēriņa sektoriem. Pieprasītais pasākums saskaņā ar minēto stratēģiju arī samazinātu izmaksas inovatīviem risinājumiem, kas jāintegrē ES energosistēmā. Pieprasītais pasākums tieši veicinātu divus no ES Energosistēmas integrācijas stratēģijas trim pīlāriem.

Pirmkārt, “apritīga” energosistēma, kuras centrā ir energoefektivitāte. Stratēģijā ir noteiktas konkrētas darbības principa “energoefektivitāte pirmajā vietā” piemērošanai praksē un vietējo energoresursu efektīvākai izmantošanai ēkās vai kopienās. Pastāv ievērojams potenciāls atkalizmantojot atlikumsiltumu no rūpnieciskajiem objektiem, datu centriem vai citiem avotiem, kā arī enerģiju, kas saražota no bioatkritumiem vai notekūdeņu attīrīšanas stacijās. Somijas pieprasītā pasākuma mērķis ir atbalstīt, piemēram, stratēģijā skaidri uzskaitīto avotu atlikumsiltuma izmantošanu.

Otrkārt, lielāka tiešā elektrifikācija galapatēriņa sektoros. Enerģētikas nozarē ir vislielākais atjaunīgo energoresursu īpatsvars, tāpēc, kur vien iespējams, piemēram, ēkās esošu siltumsūkņu darbināšanai, vairāk būtu jāizmanto elektroenerģija. Saskaņā ar stratēģiju Somijas pieprasītā pasākuma mērķis ir atbalstīt ar elektrību darbināmas iekārtas.

Minētais pasākums veicinātu energosistēmas integrāciju, jo salīdzinājumā ar ēku atsevišķas siltumapgādes risinājumiem centralizētās siltumapgādes tīkli piedāvā lielāku elastību un spēju uzkrāt elektroenerģiju siltuma veidā. Somijā jau ir labi attīstīta centralizētās siltumapgādes infrastruktūra, ko var izmantot šim nolūkam.

Pieprasītā atkāpe izmantot zemāku nodokļa likmi attiektos cita starpā arī uz konkrētiem elektriskajiem katliem. Šāds samazinājums var arī veicināt energosistēmas integrāciju un atjaunīgās elektroenerģijas sistēmas integrāciju. Elektriskos katlus var izmantot siltuma ražošanai centralizētās siltumapgādes tīklos, it īpaši tad, kad ir elektroenerģijas pārpalikums un elektroenerģijas cena ir zema. Tas ļauj, piemēram, izmantot vēja enerģiju centralizēta siltuma ražošanai. Elektrisko apkures katlu investīciju izmaksas ir mazas, tāpēc tie atmaksājas pat, ja darba stundu skaits ir neliels; siltuma ražošana var notikt tikai pārmērīga elektroenerģijas piedāvājuma gadījumā. Tas var palīdzēt saglabāt elektroenerģijas sistēmas stabilitāti. Elektroenerģijas nodokļu ietekme uz siltuma ražošanas izmaksām pašlaik ir ievērojama, un, kā minēts iepriekš, šobrīd varētu būt īstais brīdis izmantot minētās ierīces. Elektriskos katlus var apvienot ar siltuma akumulācijas spēju, kas ļauj enerģijas pārpalikumu uzkrāt siltuma veidā.

Somijas pieprasītais pasākums atbilst arī ES siltumapgādes un aukstumapgādes stratēģijai¹², kurā atgādināts par ieguvumiem, ko sniedz uz fosilo kurināmo balstītu siltumapgādes

¹¹ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Klimatneitrālas ekonomikas dzinējspēks: ES Energosistēmas integrācijas stratēģija” (COM(2020) 299 final, 8.7.2020.).

risinājumu aizstāšana ar siltumsūkņiem un atlikumsiltuma izmantošanu. Stratēģijā minēts, ka siltumsūkņi vienu elektroenerģijas vienību var pārvērst trīs vai vairākās siltumapgādes vai aukstumapgādes vienībās.

Iepriekš minētie ieguvumi ir uzsvērti arī ES Energoefektivitātes direktīvas kontekstā un jo īpaši Komisijas Ieteikumā¹³ par Direktīvas 2012/27/ES (Energoefektivitātes direktīva) 14. pantā paredzētā efektīvas siltumapgādes un dzesēšanas potenciāla visaptveroša izvērtējuma saturu.

Iekšējais tirgus un godīga konkurence

Pasākums būtu pieejams visiem ES uzņēmējiem, nevienu nediskriminējot. Samazinātā likme tiktu piemērota visiem siltuma ražotājiem, kuri izmanto siltumsūkņus un elektriskos katlus, kas ražo siltumu centralizētās siltumapgādes tīklam, centralizētās siltumapgādes tīklam nepieslēgtus siltumsūkņus ar nominālo siltuma jaudu vismaz 0,5 MW un ģeotermālās apkures iekārtās ietilpstošus recirkulācijas ūdenssūkņus.

2. JURIDISKAIS PAMATS, SUBSIDIARITĀTE UN PROPORCIONALITĀTE

• Juridiskais pamats

Padomes Direktīvas 2003/96/EK 19. pants.

• Subsidiaritāte (neekskluzīvas kompetences gadījumā)

Netiešo nodokļu uzlikšana, uz ko attiecas LESD 113. pants, pati par sevi nav Eiropas Savienības ekskluzīvā kompetencē LESD 3. panta nozīmē.

Tomēr saskaņā ar Direktīvas 2003/96/EK 19. pantu Padomei tika piešķirta ekskluzīva kompetence ar sekundāru tiesību aktu atļaut dalībvalstij ieviest turpmākus atbrīvojumus vai samazinājumus minētā noteikuma nozīmē. Tāpēc dalībvalstis nevar aizstāt Padomi. Tādēļ subsidiaritātes princips uz šo īstenošanas lēmumu neattiecas. Katrā ziņā, tā kā šis akts nav leģislatīvā akta projekts, tas nebūtu jāiesniedz valstu parlamentiem saskaņā ar Līgumiem pievienoto 2. protokolu, lai pārbaudītu atbilstību subsidiaritātes principam.

• Proporcionalitāte

Šajā priekšlikumā ir ievērots proporcionalitātes princips. Nodokļu samazinājums nepārsniedz konkrētā mērķa sasniegšanai vajadzīgo.

• Juridiskā instrumenta izvēle

Ierosinātais instruments ir Padomes īstenošanas lēmums. Direktīvas 2003/96/EK 19. pants paredz tikai šāda veida pasākumu.

¹² Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "ES siltumapgādes un aukstumapgādes stratēģija" (COM/2016/051 final, 16.2.2016.).

¹³ Komisijas Ieteikums (ES) 2019/1659 (2019. gada 25. septembris) par Direktīvas 2012/27/ES 14. pantā paredzētā efektīvas siltumapgādes un dzesēšanas potenciāla visaptveroša izvērtējuma saturu.

3. **EX POST IZVĒRTĒJUMU, APSPIEŠANOS AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM UN IETEKMES NOVĒRTĒJUMU REZULTĀTI**

- **Ex post izvērtējumi / spēkā esošo tiesību aktu atbilstības pārbaudes**

Pasākumam nav nepieciešama spēkā esošo tiesību aktu izvērtēšana.

- **Apspriešanās ar ieinteresētajām personām**

Šā priekšlikuma pamatā ir Somijas pieprasījums, un tas attiecas vienīgi uz šo dalībvalsti.

- **Ekspertu atzinumu pieprasīšana un izmantošana**

Neatkarīgu ekspertu atzinums nebija vajadzīgs.

- **Ietekmes novērtējums**

Šis priekšlikums attiecas uz atļaujas piešķiršanu atsevišķai dalībvalstij pēc tās pieprasījuma, un ietekmes novērtējums tam nav nepieciešams.

Visā Eiropas Savienībā siltumapgādes galapatēriņa sektors lielā mērā ir atkarīgs no fosilā kurināmā sadedzināšanas. Saskaņā ar *Eurostat* datiem (*NRG_BAL_PEH*) 70 % iegūtās siltumenerģijas tiek saražoti no fosilā kurināmā. Ar elektroenerģiju darbināmas alternatīvas siltuma ražošanai no fosilā kurināmā ir, piemēram, siltumsūkņi. Tā kā Somijas valsts elektroenerģijas struktūru veido galvenokārt atjaunīgā elektroenerģija (47 %) un kodolelektroenerģija (35 %), kuras abas ir bezemisiju vai mazoglekļa elektroenerģija, paredzams, ka lielu apkures sistēmu turpmāka elektrifikācija sniegs ievērojamus ieguvumus videi. Turklāt šie ieguvumi var veicināt Savienības vides un klimata mērķu sasniegšanu.

Attiecībā tieši uz siltumsūkņiem un centralizēto siltumapgādi – Somijas valdības pasūtītā pētījumā konstatēts, ka 2020. gadā Somijā 11 % kopējās centralizētās siltumapgādes bija balstīta uz atlikumsiltuma avotiem. Tiek lēsts, ka siltuma pārpalikuma un atlikumsiltuma potenciāls ir ievērojams, bet dažādu siltuma plūsmu izmantošana centralizētajā siltumapgādē bieži ir sarežģīta, un atlikumsiltuma izmantošanas iespējas un rentabilitāte ievērojami atšķiras atkarībā no situācijas. Siltumsūkņu elektroenerģijas izmaksas ir viens no galvenajiem faktoriem, kas ietekmē investīciju siltumsūkņos un siltumsūkņu izmantošanas rentabilitāti. Ņemot vērā pašreizējo elektroenerģijas nodokļa līmeni Somijā, elektroenerģijas nodoklis veido būtisku daļu no kopējām elektroenerģijas izmaksām. Pamatojoties uz izpētītajiem gadījumiem, elektroenerģijas nodokļu ietekme uz izmaksām, ja ņem vērā gan ekspluatācijas, gan investīciju izmaksas, ir aptuveni 10–20 % no siltumsūkņa kopējām izmaksām. Ja centralizētajai siltumapgādei izmantotajiem siltumsūkņiem turpmāk tiktu piemērots zemākais, proti, II kategorijas, elektroenerģijas nodoklis, kā to pieprasa Somija, ievērojami samazinātos vidējās ražošanas izmaksas attiecībā uz dažādiem siltumsūkņu risinājumiem. Tas varētu vairogt vēlmi investēt siltumsūkņos. Pašlaik siltuma ražošanas risinājumi, kuru pamatā ir kurināmā, it īpaši vietējās biomasas, izmantošana, parasti ir izmaksu ziņā efektīvāki nekā siltumsūkņu risinājumi. Tā kā Somija samazina fosilā kurināmā un kūdras izmantošanu, strauji pieaugtu biomasas izmantošana centralizētajā siltumapgādē. Ja vairāk tiktu izmantoti atlikumsiltuma un dažādu siltumsūkņu risinājumi, biomasas izmantošanas pieaugums, iespējams, samazinātos.

Pētījumā arī uzsvērts, ka atlikumsiltuma izmantošana bieži vien rada neskaidrības attiecībā uz siltumapgādes drošību, darījumu partnera iespējamiem riskiem un riskiem, kas saistīti ar investīciju izmaksām un siltuma pieejamību. Turklāt dažas tehnoloģijas, piemēram, ģeotermālās enerģijas ražošana, vēl tikai tiek izmēģinātas. Elektroenerģijas nodokļa samazinājums siltumsūkņiem uzlabotu siltumsūkņu konkurētspēju attiecībā pret citām siltuma

ražošanas tehnoloģijām un varētu daļēji kompensēt citus riskus un nenoteiktību, kas saistīti ar investīcijām siltumsūkņos.

Visbeidzot, Somijas iestādes ir konstatējušas, ka pasākums ietver tehniski grūti īstenojamus aspektus. Pasākums būtu jāīsteno mērķtiecīgi, neitrāli un taisnīgi. Somijas iestādes ir aplēsušas, ka budžeta izdevumi 2022. gadā, visticamāk, būs 10–15 miljoni EUR.

- **Normatīvā atbilstība un vienkāršošana**

Pasākums neparedz vienkāršošanu. Tas ir izstrādāts pēc Somijas pieprasījuma un attiecas vienīgi uz šo dalībvalsti.

- **Pamattiesības**

Pasākums neietekmē pamattiesības.

4. IETEKME UZ BUDŽETU

Minētais pasākums Savienībai nerada finansiālu un administratīvu slogu. Tādējādi priekšlikums neietekmē Savienības budžetu.

5. CITI ELEMENTI

- **Īstenošanas plāni un uzraudzīšanas, izvērtēšanas un ziņošanas kārtība**

Īstenošanas plāns nav nepieciešams. Šis priekšlikums attiecas uz atļaujas piešķiršanu nodokļu samazināšanai atsevišķai dalībvalstij pēc tās pieprasījuma. To piešķir uz noteiktu termiņu. Piemērojamā nodokļa likme pārsniegtu Enerģijas nodokļu direktīvā noteikto minimālo nodokļu līmeni uzņēmuma vajadzībām izmantotai elektroenerģijai. Tādējādi būtu ievērots direktīvā noteiktais minimālais nodokļu līmenis uzņēmuma vajadzībām izmantotai elektroenerģijai. Ja pēc sākotnēji noteiktā termiņa beigām tiek pieprasīts pagarinājums, pasākumu var izvērtēt.

- **Skaidrojošie dokumenti (direktīvām)**

Priekšlikumam nav vajadzīgi skaidrojošie dokumenti par transponēšanu.

- **Detalizēts konkrētu priekšlikuma noteikumu skaidrojums**

1. pants nosaka, ka Somijai ir atļauts piemērot samazinātu nodokļa likmi elektroenerģijai, ko piegādā šādām ierīcēm: siltumsūkņi un elektriskie katli, kas ražo siltumu centralizētās siltumapgādes tīklam, centralizētās siltumapgādes tīklam nepieslēgti siltumsūkņi ar nominālo siltuma jaudu vismaz 0,5 MW un ģeotermālās apkures iekārtās ietilpstoši recirkulācijas ūdenssūkņi. Nodokļa likme nedrīkst būt mazāka par 0,50 EUR/MWh, t. i., direktīvā noteikto minimālo nodokļu līmeni uzņēmuma vajadzībām izmantotai elektroenerģijai.

2. pants nosaka, ka pieprasīto atļauju piešķir uz termiņu, kas sākas 2022. gada 1. janvārī un beidzas 2027. gada 31. oktobrī; tas ir direktīvā paredzētais maksimālais termiņš.

Priekšlikums

PADOMES ĪSTENOŠANAS LĒMUMS,

ar ko Somijai saskaņā ar Direktīvas 2003/96/EK 19. pantu atļauj piemērot samazinātu nodokļu likmi elektroenerģijai, kura tiek piegādāta noteiktiem siltumsūkņiem, elektriskajiem katliem un recirkulācijas ūdenssūkņiem

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Padomes Direktīvu 2003/96/EK (2003. gada 27. oktobris), kas pārkārto Kopienas noteikumus par nodokļu uzlikšanu energoproduktiem un elektroenerģijai¹⁴, un jo īpaši tās 19. pantu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

tā kā:

- (1) Somija 2021. gada 6. augusta vēstulē saskaņā ar Direktīvas 2003/96/EK 19. pantu lūdza atļauju piemērot samazinātu nodokļa likmi elektroenerģijai, kas tiek piegādāta siltumsūkņiem un elektriskajiem katliem, kuri ražo siltumu centralizētās siltumapgādes tīklam, centralizētās siltumapgādes tīklam nepieslēgtiem siltumsūkņiem ar nominālo siltuma jaudu vismaz 0,5 MW un ģeotermālās apkures iekārtās ietilpstošiem recirkulācijas ūdenssūkņiem. Somijas iestādes 2021. gada 4. novembrī, 2022. gada 26. janvārī un 2022. gada 16. februārī sniedza papildu informāciju un precizējumus, kas pamato pieprasījumu.
- (2) Somijas mērķis attiecībā uz paredzēto samazināto likmi ir palielināt siltumapgādes galapatēriņa sektora elektrifikāciju un veicināt siltuma ražošanu bez dedzināšanas, lai samazinātu emisijas. Paredzams, ka ar elektrību darbināmu apkures iekārtu plašāka izmantošana radīs ieguvumus videi un klimatam.
- (3) Atļaujot Somijai piemērot samazinātu nodokļa likmi elektroenerģijai, kas tiek piegādāta siltumsūkņiem un elektriskajiem katliem, kuri ražo siltumu centralizētās siltumapgādes tīklam, centralizētās siltumapgādes tīklam nepieslēgtiem siltumsūkņiem ar nominālo siltuma jaudu vismaz 0,5 MW un ģeotermālās apkures iekārtās ietilpstošiem recirkulācijas ūdenssūkņiem, netiek pārsniegts tas, kas ir nepieciešams siltumapgādes galapatēriņa sektora elektrifikācijas palielināšanai. Šādas apkures iekārtas veicina zaļo pārkārtošanos un samazina siltuma ražošanu, kurā izmanto kurināmo. Šīs iekārtas tirgū vēl nav konkurētspējīgas, un pasākums samazina administratīvo slogu. Tāpēc ir maz ticams, ka pasākums savas darbības laikā būtiski izkropļos konkurenci, un tādēļ tam nebūs negatīvas ietekmes uz iekšējā tirgus pienācīgu darbību.
- (4) Katrai atļaujai, kas piešķirta saskaņā ar Direktīvas 2003/96/EK 19. panta 2. punktu, ir jābūt stingri ierobežotai laikā. Lai nodrošinātu, ka atļaujas termiņš ir pietiekami ilgs, un tādējādi neatturētu attiecīgos uzņēmējus no vajadzīgo investīciju veikšanas, ir

¹⁴ OV L 283, 31.10.2003., 51. lpp.

lietderīgi atļauju piešķirt no 2022. gada 1. janvāra līdz 2027. gada 31. decembrim. Taču, lai nekavētu pašreizējā regulējuma turpmāku vispārēju attīstību, ir lietderīgi noteikt, ka gadījumā, ja Padome, rīkojoties saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 113. pantu vai citiem attiecīgiem noteikumiem, ievieš tādu grozītu vispārēju nodokļu sistēmu attiecībā uz energoproduktiem un elektroenerģiju, kurai šī atļauja neatbilst, minēto atļauju būtu jābeidz piemērot no dienas, kurā stājas spēkā minētie vispārīgie noteikumi.

- (5) Lai iekārtu operatori varētu izmantot to, ka tiek veicināti siltumsūkņi un elektriskie katli, kuri ražo siltumu centralizētās siltumapgādes tīklam, centralizētās siltumapgādes tīklam nepieslēgti siltumsūkņi ar nominālo siltuma jaudu vismaz 0,5 MW un ģeotermālās apkures iekārtās ietilpstoši recirkulācijas ūdenssūkņi, būtu jānodrošina, ka Somija pieprasīto nodokļa samazinājumu var piemērot no 2022. gada 1. janvāra.

- (6) Šis lēmums neskar Savienības valsts atbalsta noteikumu piemērošanu,

IR PIENĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Ar noteikumu, ka tiek ievērots Direktīvas 2003/96/EK 10. pantā minētais minimālais nodokļu līmenis, kas attiecībā uz izmantošanu uzņēmuma vajadzībām noteikts minētās direktīvas I pielikuma C tabulā, Somijai ir atļauts piemērot samazinātu nodokļa likmi elektroenerģijai, ko piegādā:

- a) siltumsūkņiem un elektriskajiem katliem, kas ražo siltumu centralizētās siltumapgādes tīklam;
- b) centralizētās siltumapgādes tīklam nepieslēgtiem siltumsūkņiem ar nominālo siltuma jaudu vismaz 0,5 MW;
- c) ģeotermālās apkures iekārtās ietilpstošiem recirkulācijas ūdenssūkņiem.

2. pants

Šo lēmumu piemēro no 2022. gada 1. janvāra līdz 2027. gada 31. decembrim.

Tomēr tad, ja Padome, rīkojoties saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 113. pantu vai citiem attiecīgiem noteikumiem, ievieš tādu grozītu vispārēju nodokļu sistēmu attiecībā uz energoproduktiem un elektroenerģiju, kurai šā lēmuma 1. pantā piešķirtā atļauja neatbilst, šis lēmums zaudē spēku dienā, kurā stājas spēkā minētie vispārīgie noteikumi.

3. pants

Šis lēmums ir adresēts Somijas Republikai.

Briselē,

*Padomes vārdā –
priekšsēdētājs*